

ผลของแนวโน้มการทำให้ตนเองเสียเปรียบ ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับความสำเร็จ
และการยืนยันคุณค่าในตนเอง ต่อพฤติกรรมการทำให้ตนเองเสียเปรียบ

นางสาวจิรนนท์ ชุนทกรณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF SELF-HANDICAPPING TENDENCY, SUCCESS CONTINGENCY,
AND SELF-AFFIRMATION ON BEHAVIORAL SELF-HANDICAP

Miss Jiranan Chunhakorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Social Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

500791

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของแนวโน้มการทำให้ตนเองเสียเปรียบ ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับความสำเร็จและการยืนยันคุณค่าในตนเอง ต่อพฤติกรรมการทำให้ตนเองเสียเปรียบ

โดย

นางสาวจิรนนท์ ชุนทรกรณ์

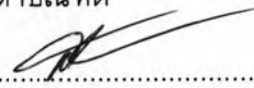
สาขาวิชา

จิตวิทยาสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ จรุงกุล บุรพวงค์

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

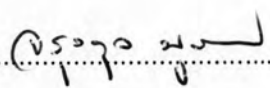
.....คณบดีคณะจิตวิทยา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เขี่ยมสุภาษิต)

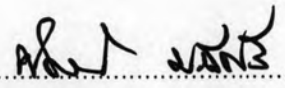
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชีระพร อุวรรณโณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ จรุงกุล บุรพวงค์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คัดนางค์ มณีศรี)

จิรพันธ์ ชุนทกรณ์ : ผลของแนวโน้มการทำให้ตนเองเสียเปรียบ ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำ
กับความสำเร็จและการยืนยันคุณค่าในตนเอง ต่อพฤติกรรมการทำให้ตนเองเสียเปรียบ.

(EFFECTS OF SELF-HANDICAPPING TENDENCY, SUCCESS CONTINGENCY, AND
SELF-AFFIRMATION ON BEHAVIORAL SELF-HANDICAP) อ. ที่ปรึกษา: อ. จรุงกุล
บุรพวงศ์, 82 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของแนวโน้มการทำให้ตนเองเสียเปรียบ ความสัมพันธ์
ระหว่างการกระทำกับความสำเร็จและการยืนยันคุณค่าในตนเอง ต่อพฤติกรรมการทำให้ตนเองเสียเปรียบ
กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาที่ 1 เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 284 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น
กลุ่มที่มีคะแนนมาตรวัดแนวโน้มการทำให้ตนเองเสียเปรียบสูงและต่ำ และให้เลือกว่าจะฝึกซ้อมทำ
แบบทดสอบหรือไม่ฝึกซ้อม ในการศึกษาที่ 2 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 160 คน ถูกสุ่มเข้าสู่ 4 เงื่อนไข การ
ทดลองเงื่อนไขละ 40 คน ให้ได้รับความสำเร็จที่ขึ้นอยู่กับกระทำหรือความสำเร็จไม่ขึ้นอยู่กับการ
กระทำ และได้ยืนยันหรือไม่ยืนยันคุณค่าในตนเอง หลังจากนั้นวัดพฤติกรรมการทำให้ตนเองเสียเปรียบ
โดยให้เลือกเพลงเพื่อฟังขณะทำแบบทดสอบต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ที่มีแนวโน้มการทำให้ตนเองเสียเปรียบสูง มีพฤติกรรมการทำให้ตนเองเสียเปรียบมากกว่าผู้
ที่มีแนวโน้มการทำให้ตนเองเสียเปรียบต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เพศชายมีพฤติกรรมการทำให้ตนเองเสียเปรียบมากกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .001
3. ในเงื่อนไขความสำเร็จขึ้นอยู่กับกระทำ ผู้ที่ได้อืนยันคุณค่าในตนเอง มีคะแนนพฤติกรรม
การทำให้ตนเองเสียเปรียบ ไม่แตกต่างจากผู้ที่ไม่ได้อยืนยันคุณค่าในตนเอง
4. ในเงื่อนไขความสำเร็จไม่ขึ้นอยู่กับกระทำ ผู้ที่ได้อยืนยันคุณค่าในตนเอง มีคะแนนพฤติกรรม
การทำให้ตนเองเสียเปรียบต่ำกว่าผู้ที่ไม่ได้อยืนยันคุณค่าในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .001

สาขาวิชา.....จิตวิทยาสังคม.....ลายมือชื่อนิสิต.....จิรพันธ์ ชุนทกรณ์.....
ปีการศึกษา..... 2550.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....อรุณกุล บุรพวงศ์.....

4878104438 : MAJOR SOCIAL PSYCHOLOGY

KEY WORD: SELF-HANDICAPPING / SUCCESS CONTINGENCY / SELF-AFFIRMATION

JIRANAN CHUNHAKORN : EFFECTS OF SELF-HANDICAPPING TENDENCY, SUCCESS CONTINGENCY, AND SELF-AFFIRMATION ON BEHAVIORAL SELF-HANDICAP. THESIS ADVISOR: JARUNGKUL BURAPAVONG, 82 pp.

This study examined the effect of self-handicapping tendency on behavioral self-handicap. The effects of success contingency and self-affirmation on self-handicapping were also investigated. In the first study, two hundred and eighty-four high-school students classified as high or low self-handicappers were asked whether or not they wanted to practice for an aptitude test. In the second study, one hundred and sixty high-school students were randomly assigned equally into one of the four conditions, 40 participants in each condition. They were led to experience either contingent or non-contingent success after completing a test on analytical ability. Then the participants were either given or not given a chance to self-affirm. Behavioral self-handicap was measured by the participant's selection of a hampering music to listen to while doing another test of the same kind.

The results are as follow:

1. High self-handicappers self-handicap significantly more than low self-handicappers ($p < .01$).
2. Males self-handicap significantly more than females ($p < .001$).
3. In contingent success condition, participants who have self-affirmed do not differ significantly in behavioral self-handicap from participants who have not self-affirmed.
4. In non-contingent success condition, participants who have self-affirmed score significantly lower in behavioral self-handicap than participant who have not self-affirmed ($p < .001$).

Field of Study :...Social Psychology..... Student's Signature :...*Jiranon Chunhakorn*.....

Academic Year :.....2007.....Advisor's Signature :...*Jarungkul Burapavong*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงด้วยความเมตตากรุณาของอาจารย์จรุงกุล บุรพวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งเสียสละเวลาอันมีค่า ถ่ายทอดวิชาความรู้ ข้อคิดเห็น และคำแนะนำในการวิจัย ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัคณางค์ มณีศรี อาจารย์ ดร. อภิษฎา ไชยวุฒิกมรณวณิช และอาจารย์ทิพย์นภา หวนสุริยา คณาจารย์สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางด้านจิตวิทยา และให้คำปรึกษาด้านต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย ที่ได้กรุณาถ่ายทอดวิชาความรู้วิชาสถิติที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ โรงเรียนสมุทรปราการ และโรงเรียนบางเมืองเข็ยนผ่องอนุสรณ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนในชั้นเรียน พร้อมกันนี้ ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ส่วนหนึ่งของความสำเร็จในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สำหรับความห่วงใยเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยได้รับรู้ว่าเพื่อนไม่เคยทอดทิ้งกันเรื่อยมา ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะจิตวิทยาทุกท่านที่คอยให้ความช่วย คำแนะนำ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

สุดท้าย ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณบิดา มารดา คุณยายที่ให้การเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และคอยห่วงใยเอาใจใส่ ให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา และขอขอบคุณน้องสาวที่น่ารักของผู้วิจัยที่คอยกระตุ้นในการทำวิทยานิพนธ์ และคอยช่วยเหลือเท่าที่น้องจะทำได้ ความสำเร็จในครั้งนี้ขอมอบให้คุณยาย บิดา มารดา น้องสาวของผู้วิจัย และทุก ๆ คนที่คอยให้กำลังใจกันเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
การพัฒนาสมมติฐาน.....	9
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย.....	11
คำจำกัดความที่เกี่ยวข้องในการวิจัย.....	11
ตัวแปรในการวิจัย.....	14
ขอบเขตของการวิจัย.....	15
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	17
กลุ่มตัวอย่าง.....	17
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	19
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	19
ขั้นตอนการทดลองและการเก็บข้อมูล.....	27
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33

	หน้า
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
บทที่ 4 อภิปรายผลการทดลอง.....	45
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	48
รายการอ้างอิง.....	53
ภาคผนวก.....	58
ภาคผนวก ก.....	59
ภาคผนวก ข.....	60
ภาคผนวก ค.....	61
ภาคผนวก ง.....	63
ภาคผนวก จ.....	65
ภาคผนวก ฉ.....	66
ภาคผนวก ช.....	68
ภาคผนวก ซ.....	69
ภาคผนวก ฌ.....	72
ภาคผนวก ฎ.....	74
ภาคผนวก ฏ.....	76
ภาคผนวก ฐ.....	77
ภาคผนวก ฑ.....	78
ภาคผนวก ท.....	79
ภาคผนวก ฒ.....	80
ภาคผนวก ณ.....	81
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	82

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนผู้ร่วมการทดลองจำแนกตามเงื่อนไขการทดลอง(N = 160).....	18
2 จำนวนข้อกระทงในมาตรวัดแนวโน้มการทำให้ตนเองเสียเปรียบในขั้นพัฒนามาตร.....	20
3 จำนวนข้อกระทงในมาตรวัดแนวโน้มการทำให้ตนเองเสียเปรียบที่ใช้จริง.....	22
4 องค์ประกอบและจำนวนข้อกระทงของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของ ชูลีกร ชิตีรัตน์ทรัพย์ (2541).....	23
5 องค์ประกอบและจำนวนข้อกระทงของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของ รัตนา แดงประเสริฐ (2545).....	24
6 ค่านิยมที่ใช้ในแบบการยืนยันคุณค่าของพลกฤต ธรรมมคุณ.....	27
7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ แผนการเรียน และชั้นปีที่ศึกษา....	36
8 จำนวนตัวอย่าง คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน จำแนกตามลักษณะบุคลิกภาพแนวโน้มการทำให้ตนเองเสียเปรียบสูง และต่ำ.....	37
9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ แผนการเรียน และชั้นปีที่ศึกษา....	38
10 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของพฤติกรรมการทำให้ตนเองเสียเปรียบระหว่างผู้ที่มี แนวโน้มการทำให้ตนเองเสียเปรียบสูงและผู้ที่มีคะแนนแนวโน้มการทำให้ตนเอง เสียเปรียบต่ำ.....	39
11 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของพฤติกรรมการทำให้ตนเองเสียเปรียบระหว่าง เพศชายและเพศหญิง.....	40
12 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการระบุสาเหตุของความสำเร็ระหว่างผู้ร่วมการ ทดลองในเงื่อนไขความสำเร็จขึ้นอยู่กับการกระทำและเงื่อนไขความสำเร็จไม่ขึ้นอยู่กับการ กระทำ.....	41
13 มัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการทำให้ตน เองเสียเปรียบจำแนกตามเงื่อนไขการยืนยันคุณค่าในตนเองและเงื่อนไขของความ สำเร็จที่เกิดขึ้น(n = 40).....	42
14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมการทำให้ตนเอง เสียเปรียบ.....	43

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
15	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1-4.....44
16	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างในการสร้างมาตรวัดแนวโน้มการทำให้ตนเองเสียเปรียบจำแนกตามลักษณะพื้นฐานต่าง ๆ59
17	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีความง่ายและยากเพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบในเงื่อนไขความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับความสำเร็จจำแนกตามลักษณะพื้นฐานต่าง ๆ60
18	ค่าสถิติในการตัดข้อกระทงของมาตรวัดแนวโน้มการทำให้ตนเองเสียเปรียบและข้อกระทงที่ได้รับการคัดเลือก.....65

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	ขั้นตอนการดำเนินการทดลองการศึกษาที่ 1.....28
2	ขั้นตอนการดำเนินการทดลองการศึกษาที่ 2.....32
3	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเงื่อนไขความสำเร็จที่เกิดขึ้นและการยืนยันคุณค่าในตนเองต่อ คะแนนพฤติกรรมที่ทำให้ตนเองเสียเปรียบ.....43